

Майківська Кристина
Здобувач вищої освіти ОС «Магістр»
спеціальності «Економіка»
Науковий керівник: **Славіна Н. А.**,
к.е.н., доцент кафедри менеджменту, публічного управління та
адміністрування,
Подільський державний аграрно-технічний університет,
м. Кам'янець-Подільський

НОУ-ХАУ ЯК ОБ'ЄКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

На сьогоднішній день все більша увага концентрується навколо питань, пов'язаних із інтелектуальною власністю в цілому та її об'єктами зокрема. На нашу думку, це зумовлено тим фактом, що вітчизняна сфера інтелектуальної власності повинна певною мірою відповідати новаціям та стандартам міжнародного правового регулювання у сфері інтелектуальної власності. Досліджуючи «ноу-хау» в системі об'єктів інтелектуальної власності, слід наголосити на тому, що питання його віднесення до такої системи ускладнюється також і в контексті неоднозначності визначення «ноу-хау» у правовій доктрині України. Зважаючи на вищевикладене, актуалізується питання щодо визначення поняття «ноу-хау» в цілому, а також – його приналежність до об'єктів інтелектуальної власності.

В Україні в умовах становлення ринкової економіки суб'єкти підприємницької діяльності ведуть конкурентну боротьбу за прибутковість свого бізнесу, що певною мірою залежить від уміння розпоряджатися результатами інтелектуальної діяльності людини, до яких вже впродовж тривалого часу належить і "ноу-хау" ("know-how" - у перекладі з англ. - знати як)[1].

Попри широке використання "ноу-хау" в повсякденному житті механізм його правової охорони в Україні не отримав відповідного законодавчого закріплення. Уперше визначення "ноу-хау" було надане в Законі України "Про інвестиційну діяльність"[2], де воно трактувалось як сукупність технічних,

технологічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навичок і виробничого досвіду, необхідних для організації того чи іншого виду виробництва, але не запатентованих. На сьогодні термін "ноу-хау" уживається вже більш як у 270 нормативно-правових актах і фактично розглядається як конфіденційна інформація технічного, організаційного (управлінського), комерційного, виробничого та іншого характеру. Виходячи з такого розуміння "ноу-хау", виникає питання щодо співвідношення його з поняттям "комерційна таємниця".

Безумовно, "ноу-хау" не завжди може бути результатом творчої діяльності людини, проте це завжди результат інтелектуальної діяльності, яка відрізняється лише якісною новизною своїх форм і результату, оскільки у певних випадках "ноу-хау" не є якісно новим. Таким чином, на відміну від комерційної таємниці, "ноу-хау" завжди є результатом інтелектуальної діяльності людини, пов'язаної з використанням здатностей свого раціонального пізнання, здійсненням раціональних, логічних висновків. У разі ж збереження в секреті незапатентованих, але патентоздатних технічних рішень "ноу-хау" виступатиме як результат інтелектуальної, творчої діяльності.

Аналізуючи світовий досвід щодо регулювання та дослідження «ноу-хау» в цілому, слід наголосити на тому, що для України базисними принципами в контексті його захисту та охорони мають стати наступні:

- ноу-хау має економічну цінність і належить тому, хто його створив або придбав законним шляхом;
- передача ноу-хау здійснюється на договірній основі або іншим способом відповідно до національного законодавства;
- ноу-хау захищається від незаконного присвоєння і розголошення [3].

Таким чином, виходячи із вищенаведених положень, ми можемо зробити наступні висновки. Питання щодо визначення категорії «ноу-хау» у вітчизняному законодавстві та правовій науці залишається та відноситься до дискусійних. Аналізуючи нормативно-правову базу, ми знаходимо визначення

«ноу-хау», проте часто законодавець використовує таку категорію у дужках, ставлячи під сумнів його правову природу.

Загалом, слід наголосити на тому, що для «ноу-хау» притаманними є певні ознаки. У першу чергу, це його нематеріальна природа, відсутність терміну охорони, відсутність державної реєстрації та охороноздатності. На нашу думку, закріплення єдиного визначення «ноу-хау», дозволить вирішити ряд проблематичних питань, пов'язаних із ним.

Досліджуючи використання даної категорії за кордоном, то вона є достатньо розповсюдженою, проте, на відміну від офіційних термінів, які вживаються у законодавстві країн, звучить однаково в усьому світі. Великобританія та США містять закріплення категорії «ноу-хау» на законодавчому рівні. Проте, це не зумовлює існування єдності думок щодо її визначення.

Список використаних джерел

1. Крайнев П. П. Енциклопедія інтелектуальної власності. Київ : Старт-98, 2012. 660 с.
2. Гончаренко В. Г., Андрушко П. П., Базова Т. П. Юридичні терміни. Тлумачний словник. Київ : Либідь, 2004. 320 с.
3. Бегова Т. І. Поняття «ноу-хау» і договір про його передання: монографія. Харків : Право, 2009. 160 с.
4. Лаврук О.С.,Славіна Н.А. Методичні підходи до розробки і реалізації управлінських рішень у системі управління колективом підприємства. Агросвіт. 2018. №5. С.42-49.
5. Славіна Н.А. Антикризове управління сільськогосподарськими підприємствами. Інноваційна економіка: Всеукраїнський науково-виробничий журнал. 2013. № 6 (44). С. 86-89.